

FAKULTATIVNI PREDMET

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo –NIVO 3.

O PREDMETU

Fakultativni predmet Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo izučava se u 7. razredu s jednim časom sedmično. Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo je predmet koji kombinuje teoriju sa praksom u cilju razvijanja razumjevanja i rješavanja problema. Odnosi se na načine kojima se pojedinci i porodica brinu tokom upravljanja svojim resursima kako bi zadovoljile fizičke, emocionalne, intelektualne, društvene i ekonomske potrebe.

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo se fokusira na sticanje znanja i razvoj vještina i stavova koji će omogućiti učenicima da preuzmu kontrolu nad svojim životima u datom trenutku i u budućnosti, bilo da je to u kući, u budućem obrazovanju, u svijetu rada, ili drugim životnim situacijama. Širok spektar iskustvenog učenja kojima će učenici biti izloženi će im omogućiti da budu fleksibilni i prilagodljivi u promjenljivim situacijama modernog života. Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo priprema učenike oba pola za život u potrošnji-orijentisanoj na društvo i obezbjeđuje bazično učenje za one koji će tražiti posao širokog spektra karijere, kao što su prehrambena industrija, turizam, dizjaniranje odjeće i zdravstvene i socijalne usluge, marketing, trgovina i dr..

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo naglašava međuzavisni odnos koji postoji između pojedinaca ili porodica i njihovog neposrednog i šireg okruženja i promoviše osjećaj odgovornosti prema održavanju resursa u tim okruženjima.

OPŠTI CILJEVI

- razlikovanje temeljnih pojmova vezanih uz poduzetništvo;
- razlikovanje temeljnih pojmova vezanih za ekonomiku domaćinstva;
- upoznavanje mogućnosti poduzetništva kroz opće ciljeve i sisteme vrijednosti;
- upravljanje mogućnosti ekonomike domaćinstva kroz opšte ciljeve i sistem vrijednosti;
- podsticati učenike da razvijaju i primjenjuju vještine upravljanja koje su potrebne za efikasnu organizaciju i upravljanje raspoloživim resursima da zadovolji lične i porodične potrebe u klimi stalnih promjena ekonomskih, društvenih i tehnoloških;
- obezbjeđiti odgovarajući osnov za modelovanje života nakon škole, sa naglaskom na buduće obrazovanje, stručno usavršavanje i potrebe za zapošljavanje; da uključi posebne potrebe prehrambene industrije, odjeće, tekstilne i zanatske industrije, turizma i socijalnih i zdravstvenih usluga; i da razvije poštovanje prema značaju njihovog učenja Bosnaskohercegovačke privrede i Evropske unije;
- njeguju i razvijaju duh poduzetništva (smjeli poduhvati), inventivnosti, estetske svijesti, i kreativnosti;
- raazvijati kod učenika komunikativnost i sposobnost vođenja intervjua;
- razvijati kod učenika istraživački duh;
- osposobiti učenike da dobivene rezultate samostalno analiziraju i interpretiraju;
- razviti sposobnost i spremnost za timski rad;
- osposobiti učenike da razlikuju poduzetničku šansu i ideju;
- razvijati kod učenika sposobnost prepoznavanja poduzetničke šanse;
- osposobiti učenike da samostalno analiziraju i interpretiraju poduzetničke šanse i ideje i rizike u realizaciji;
- razvijati kod učenika analitičke sposobnosti;

- razvijati kod učenika sposobnost procjene potrebnih resursa za realizaciju poslovne ideje;
- razvijanje vještine komuniciranja i prezentacije;
- osposobiti učenike za samostalno istraživanje
- osposobiti učenike za marketinške aktivnosti;
- osposobiti učenike za rješavanje praktičnih problema;
- razvijaju lične kvalitete: istrajnost, samopouzdanje, ko-operativnost, timski duh, prilagodljivost, fleksibilnost, vlastite sudove i izbore;
- razvijanje svijesti učenika o kreativnosti, inicijativi i preuzimanju rizika kao zahtjevima savremenog poduzetništva.

ISHODI:

Učenici će:

- se upoznati sa sadržajem i značajem predmeta
- nabrojati korisne i štetne materije u hrani, određene vrste otrovnih riba, gljiva i bilja
- analizirati ispravnost njihovih prehranbenih navika
- prosudjivace stanje svojeg organizma u odnosu na BMI
- mijenjati svoje prehranbene navike u skladu sa naučenim
- prepoznati važnost sporta, zdrave ishrane i zdravih odnosa za zdrav život djeteta
- ovladati znanjem o uticaju psihoaktivnih supstanci na ljudski organizam
- demonstrirace nacine na koji članovi porodice mogu da uticu na formiranje zdravih životnih navika djeteta
- objasnice pojam i značaj poduzetništva u modernom društvu
- prilagodjavace prihode svoje porodice u skladu sa potrebama iste
- povezati vrste nasilje i rjesenja istih
- oponasati razlicite vrste emocija
- steknu iskustvo pozitivne komunikacije i interakcije i saradnju kroz rad u grupama
- analiziraju i ocijene efektivnost toka aktivnosti i preusmjere ga ako je potrebno
- primjene principe upravljanja na svaku relevantnu aktivnost
- prepoznace nacine lijepog ponasanja i koji to nisu u svom okruzenju
- vjezbace nacine lijepog ponasanja
- sasatavice svoje vlastite prirucnike za lijepo ponasanje u skoli

1.TEMA: UVOD, OSNOVNE ŽIVOTNE POTREBE SAVREMENOG ČOVJEKA(4+3)

1. Hrana, ishrana i zdravstvena bezbjednost: korisne (proteini, vitamini...začini) i štetne (boje, konzervansi, aditivi, brašno šećer, so) materije u hrani;
2. Trovanje hranom: otrovi otrovnih riba, gljiva i bilja;
3. Vježba: Izračunavanje BMI;
4. Kvalitet ishrane i uticaj na ljudski organizam - gojaznost, anoreksija, bulimija;
5. Vježba: Izrada plana jelovnika jednog tinejdžera;
6. Materijali od kojih se pravi odjeca - prirodni i vještački materijali;
7. Vježba: Upoznavanje sa različitim vrstama materijala.

TEMA 2. ZDRAVI ŽIVOTNI STILOVI (4+1)

1. Zdrav fizički i psihički razvoj djeteta tinejdžerske dobi - važnost sportske rekreacije, zdrave ishrane i zdravih odnosa: u porodici, školi, među vršnjacima...
2. Zloupotreba psihoaktivnih supstanci - uzroci i posljedice - tabakizam, alkoholizam, narkotici;
3. Ovisnosti modernog društva - kladionice i Internet;
4. Uticaj porodice na zdrave životne navike;
5. Vježba: Planiranje provođenja kvalitetnog vremena u porodici na dnevnom, sedmičnom i mjesečnom nivou.

TEMA 3. EKONOMIKA DOMAĆINSTVA I PODUZETNIŠTVO (3 + 2)

1. Poduzetništvo: pojam i značaj;
2. Budžet u domaćinstvu - pravilno planiranje korištenja novca;
3. Vježba: Izrada knjige prihoda i rashoda;
4. Uticaj okruženja na potrošnju - mediji, nove tehnologije i društvene mreže, teorija "kulturalne potrošnje";
5. Vježba: Ekonomičan plan organizacije rođendana, izleta, odmora i njihova finansijska konstrukcija.

TEMA 4. ŽIVOTNO OKRUŽENJE (3 + 2)

1. Definicija i vrste nasilja u našem okruženju - najčešći oblici nasilja među učenicima;
2. Vježba : Konstruktivni načini rješavanja konfliktnih situacija;
3. Emocije - pojam i vrste;
4. Vježba: Šta emocije jesu, a šta ne?
5. Prevazilaženje predrasuda i otkrivanje sličnosti.

TEMA 5. BONTON/ MEĐULJUDSKI ODNOSI/ VJEŠTINA KOMUNIKACIJE (1 + 2)

1. Kultura ponašanja u školi
2. Vježba: Bonton u komunikaciji sa osobama sa invaliditetom
3. Vježba: Savjeti za lijepo ponašanje u svakoj prilici
4. TERENSKA NASTAVA

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	Sposobnosti	Vrijednosti, stavovi, ponašanja
<p>1. UVOD, OSNOVNE ŽIVOTNE POTREBE SAVREMENOG ČOVJEKA-</p>	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -se upoznati sa sadržajem I značajem predmeta - nabrojati korisne i štetne materije u hrani, određene vrste otrovnih riba, gljiva i bilja - izračunati index tjelesne mase BMI - analizirati ispravnost njihovih prehrambenih navika - prosudjivace stanje svoog organizma u odnosu na BMI - imenovace materijale od kojih se pravi odjeca - prikazace razlicite vrste prirodnih i vjestackih tkanina 	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificirati korisne i štetne materije u hrani - objasniti uticaj korisnih i štetnih materija iz hrane na ljudski organizam - objasniti uticaj otrova otrovnih riba, gljiva i bilja na ljudski organizam - mijenjati svoje prehrambene navike u skladu sa naucenim - organizirati zdrave zajednicke skolske uzine 	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izdvojiti korisne i štetne materije u hrani na osnovu deklaracije na proizvodu - izvršiti izračunavanje svog BMI i uporediti sa tabelom - sastaviti jelovnik jednog tinejdzera na sedmicnom nivou - prepoznati razlicite vrste prirodnih i vjestackih materijala - imenovace psihoaktivne supstance - objasnice uzroke i posljedice upotrebe psihoaaktivnih supstanci - opisace negativne uticaje kladionica i pogresne upotrebe Interneta - predlagace nacine
<p>2. ZDRAVI ŽIVOTNI STILOVI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - objasniti vaznost sportske rekreacije, zdrave ishrane i zdravih medjuljudskih odnosa za zdrav psihicki i fizicki razvoj djeteta - identificirati uzroke i posljedice zloupotrebe psihoaktivnih supstanci - prosudjivace o losim zivotnim navikama modernog drustva (kladionice i Internet) 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznati vaznost sporta, zdrave ishrane i zdravih odnosa za zdrav zivot djeteta - ovladati znanjem o uticaju psihoaktivnih supstanci na ljudski organizam - demonstrirace nacine na koji clanovi porodice mogu da uticu na formiranje zdravih zivotnih navika djeteta 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznati razlicite vrste prirodnih i vjestackih materijala - imenovace psihoaktivne supstance - objasnice uzroke i posljedice upotrebe psihoaaktivnih supstanci - opisace negativne uticaje kladionica i pogresne upotrebe Interneta - predlagace nacine

<p>3.EKONOMIKA DOMAĆINSTVA I PODUZETNIŠTVO</p>	<p>na zivot pojedinca</p> <ul style="list-style-type: none"> - kreirace planove kvalitetnijeg provodnja vremena u svojoj porodici - definirace pojam i znacaj poduzetnistva - tumacice nacine pravilnog koristenja novca - zastupace svoj stav o uticaju okruzenja na potrosnju -sastavljae ekonomicne planove organizacije razlicitih dogadjaja sa finansijskom konstrukcijom 	<ul style="list-style-type: none"> - sastavljae planove provodjenja kvalitetnog vremena u porodici - objasnice pojam i znacaj poduzetnistva u modernom drustvu - vjezbati pravilno planiranje i koristenje novca u domacinstvu - prilagodjavace prihode svoje porodice u skladu sa potrebama iste 	<p>zdravog nacina zivota djece osnovnoskolskog uzrasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificirace prihode i rashode u domacinstvu - imenovace i prosudjivati razlicite negativne uticaje okruzenja na potrosnju - razlikovace i procjenjivati ekonomicne od neekonomicnih planova organizacije razlicitih dogadjaja
<p>4.ŽIVOTNO OKRUŽENJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definirace pojam i vrste nasilja u svom okruzenju - prikazace konstruktivne nacine rjesavanja konflikta - analizirace, procjenjivati i porediti razlicite vrste emocija - predlagace nacine prevazilazenja predrasuda i prihvatanja razlicitosti 	<ul style="list-style-type: none"> - povezati vrste nasilje i rjesenja istih - oponasati razlicite vrste emocija - steknu iskustvo pozitivne komunikacije i interakcije i saradnju kroz rad u grupama - analiziraju i ocijene efektivnost toka aktivnosti i preusmjere ga ako je potrebno - primjene principe upravljanja na svaku relevantnu aktivnost 	<ul style="list-style-type: none"> - identifikovati i prepoznati vrste nasilja u svom okruzenju - predlagati i potaknuti razlicite nacine prevazilazenja konfliktnih situacija - upotrijebiti nauceno u prevazilazenju razlicitih predrasuda
<p>5.BONTON/ MEDJULJUDSKI ODNOSI/VJEŠTINA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - imenovati,, nabrojati primjere pozitivnog i negativnog nacina 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznace nacine lijepog ponasanja i koji to nisu u svom 	<ul style="list-style-type: none"> - opisace razlicite nacine ponasanja i

KOMUNIKACIJE	<p>ponasanja u skoli</p> <p>- objasniti zasto su neka ponasanja prihvatljiva a druga ne</p> <p>- raspravljati o nacinama lipog ponasanja prema drugovima i nastavnicima i ostalom skolskom osoblju</p> <p>- predlagati savjete za lijepo ponasanje prema osobama sa invaliditetom i lijepo ponasanje u svakoj prilici</p>	<p>okruzenju</p> <p>- vjezbace nacine lijepog ponasanja</p> <p>- sasatavice svoje vlastite prirucnike za lijepo ponasanje u skoli</p>	<p>ophodjena u skoli</p> <p>- raspravljace o bontonu u komunikaciji sa osobama sa invaliditetom</p> <p>- mijenjace, dopunjavace svoje stavove i misljenja o ponasanju u razlicitim situacijama u pozitivnom smislu</p>
---------------------	---	---	--

		<p>- definirati opća pravila pravila bontona u komunikaciji</p> <p>-identificirati norme uljudnog ponašanja</p>	<p>Povezati norme uljudnog ponašanja i uspješno rješavanje problema mirnim putem</p> <p>- Razlikovati uljudno i neuljudno ponašanje pri verbalnoj komunikaciji</p> <p>- primjeniti pravila uljudnog ponašanja u praksi</p> <p>-demonstrirati dobar i loš bonton pri verbalnoj komunikaciji u predloženim društvenim situacijama</p> <p>-poredati po važnosti pravila bontona pri online komunikaciji</p>	<p>Razumjeti zašto je online bonton presudan u školovanju, poslovanju i svakodnevnom životu</p>
--	--	---	--	---

DIDAKTIČKO-METODSKE NAPOMENE

- podstiče učenike na istraživački rad;
- podstiče učenike da samostalno istražuju različite izvore; literature/enciklopedije, brošure, priručnike, novinske članke...

- kreira različite oblike rada/timski, grupni...
- organizuje odlazak u različita proizvodna i neproizvodna preduzeća i firme gdje se upoznaju sa nekim proizvodnim pogonima, izradom plana i programa rada, projekata;
- daje uputstva učenicima za detaljno praćenje rada u određenim firmama, za izradu projekata i slično;
- obogaćuje sadržaje nastavnih tema različitim informativnim materijalima;
- pomaze učenicima da povežu prethodna znanja i iskustva s novostečenim i upućuje ih na praktičnu primjenu u svakodnevnom životu;
- podstiče učenike na inicijativu, kreativnost u pokušajima da samostalno urade određene vježbe a koje su usko vezane za nastavne teme.

NAČIN PROVJERAVANJA I OCJENJIVANJA ZNANJA UČENIKA/CE

Ocjenom se vrednuje:

- učestvovanje u radu grupe;
- planiranje, sakupljanje informacija, rješavanje problema i rezultati rada;
- kvalitet rada, njegova jedinstvenost i iskorišćenost vremena;
- koliko je učenik upoznao sadržaje predmeta i u kojoj mjeri je njima ovladao.

Provjera znanja treba da obuhvata: usmeni odgovor, testiranje i ocjenjivanje grupnog rada.

RESURSI ZA REALIZACIJU

Za izvođenje nastave predmeta Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo, škola treba da ima odgovarajući kabinet sa instaliranim internetom i kompjuterima za realizaciju GPP

LITERATURA

Preporučena literatura:

1. Literatura iz oblasti ekonomije, menadžmenta, strateškog planiranja;
2. Literatura iz oblasti produzetništva, menadžmenta, strateškog planiranja;
3. Udžbenici , priručnici i radni materijali za nastavu Biologije, Hemije i Kulture življenja;
4. Stručna i metodička literatura neophodna za pripremu nastave i istraživanje;
5. Kapić S., Kultura življenja-ishrana, Bosanska riječ, Tuzla, 2003 godine.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Nastavu predmeta Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo mogu izvoditi lica koja su završila:

- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim četverogodišnjim dodiplomskim studijem (VII stepen stručne sprema) i stečenim stručnim zvanjem profesor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju

(240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;

- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim dvogodišnjim dodiplomskim studijem (VI stepen stručne sprema) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim četverogodišnjim dodiplomskim studijem(VII stepen stručne sprema) i stečenim stručnim zvanjem profesor hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju (240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor hemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim dvoogodišnjim dodiplomskim studijem (VI stepen stručne sprema) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim dvogodišnjim dodiplomskim studijem(VI stepen stručne sprema) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik hemije i ekonomike domaćinstva.